

Ruokaviraston raportti

Loppuraportti

ASF-viestintäharjoitus 9.9.2020

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Loppuraportti

Päiväys:	7.1.2020
Asianumero:	3652/04.01.02.00.03.01.00/2020
	Ruokavirasto
Linja, osasto ja/tai yksikkö:	Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö
Hyväksyjä:	Miia Kauremaa
Laatija/laatijat:	Riikka Lahdenperä, Hanna Lounela, Perttu Saralampi, Jaana Lehtovirta
Lisätietoja:	

SISÄLLYSLUETTELO

1 YHTEENVETO	3
2 JOHDANTO	3
3 HARJOITUKSEN SUUNNITTELU	3
4 TARKOITUS JA TAVOITTEET	4
5 OSALLISTUJAT	4
6 TOTEUTUS	5
6.1 Ennakkomateriaali.....	5
6.2 Harjoituspäivän rakenne	5
6.3 Syötteiden aiheet	5
7 ARVIOINTI JA PALAUTTEEN KERÄÄMINEN	6
8 HUOMIOT	6
8.1. Arvioinnin yhteenveto.....	6
8.2 Arvioijien ja järjestämisryhmän havainnot	6
8.3 Pelaajien ja tarkkailijoiden palaute	8
9 SUOSITUKSET	9
9.1 Varautumiseen ja taudintorjuntatoimiin liittyvät suositukset.....	9
9.2 Valmiusharjoitusten toteuttamiseen liittyvät suositukset.....	9
Liite 1. Harjoituspäivän aikataulu	9

1 YHTEENVETO

Varautuminen ja siihen keskeisesti liittyvät valmiusharjoitukset muodostavat tärkeän pohjan tarttuvien eläintautien torjuntatyölle. Harjoittelemalla voidaan arvioida ja kehittää eri toimijoiden taudintorjuntatoimintaa, erityistilanteiden hallintaa sekä yhteistyötä ja tiedonkulkua. Valmiusharjoitukset kannattaa vakiinnuttaa osaksi eri toimijoiden jatkuvaa toimintaa.

Afrikkalaisen sikaruton (ASF) vastustamiseen liittyvä viestintäharjoitus (ASF-viestintäharjoitus) toteutettiin 9.9.2020 osana Potsi 2020 -valmiusharjoituskokonaisuutta. Viestintäharjoituksen tarkoituksena oli kehittää helposti leviävän eläintaudin (erityisesti afrikkalaisen sikaruton) toteamiseen ja torjuntaan liittyvää viestintää. Harjoitukseen osallistui läänineläinlääkäreitä ja aluehallintovirastojen viestinnästä vastaavia henkilöitä sekä Ruokaviraston, maa- ja metsätalousministeriön (MMM) ja elinkeinon edustajia. Viestintäharjoitus toteutettiin virtuaalisena keskustelupohjaisena pöytäharjoituksena etäyhteydellä.

Harjoitus onnistui kokonaisuudessaan hyvin, se koettiin tarpeelliseksi ja se vastasi valtaosin asetettuihin tavoitteisiin. Esiin nousi useita tärkeitä huomioita, jotka liittyvät afrikkalaiseen sikaruttoon varautumiseen, taudintorjuntaan ja tiedonkulkuun tautitilanteessa. Harjoituksessa korostui muun muassa se, että elinkeinon informoiminen tautitapauksesta mahdollisimman aikaisessa vaiheessa on tärkeää. Kaikki harjoitukseen osallistujat eivät olleet tutustuneet oman organisaationsa viestintäsuunnitelmaan, suunnitelmassa oli puutteita tai sitä ei ollut lainkaan. Viestintäohjeet kaipasivat myös täsmennystä. Lisäksi selvisi, että viestintä käsitetään eri tavoin ja viestintäsuunnitelmiin ja -ohjeisiin tulisikin kirjata, mitä viestinnällä tarkoitetaan. Myöskään viestintävastuut eivät olleet kaikille selvillä, mutta ne selvenivät harjoituksen aikana. Yhteistyön merkitys eri viestijöiden välillä korostui ja harjoituksessa yhteistyö sujuikin hyvin. Jatkossa toivottiin lisää yksityiskohtaisempia harjoituksia.

2 JOHDANTO

Yhteisesti koordinoitu afrikkalaisen sikaruton valmiusharjoitus oli vuoden 2020 eläinlääkintähuollon valtakunnallisen ohjelman (EHO) painopisteenä. Tämän takia vuonna 2020 järjestettiin valmiusharjoituskokonaisuus Potsi 2020, joka koostui tehtävistä, koulutuksista ja useista erillisistä harjoituksista. Harjoitusten järjestäjinä toimivat Ruokavirasto ja aluehallintovirastot. Yhtenä tämän kokonaisuuden harjoituksena oli 9.9.2020 pidetty ASF-viestintäharjoitus, jonka tarkoituksena oli kehittää helposti leviävän eläintaudin (erityisesti afrikkalaisen sikaruton) toteamiseen ja torjuntaan liittyvää viestintää.

3 HARJOITUKSEN SUUNNITTELU

Ruokavirasto koordinoi harjoituksen järjestämistä. Suunnittelusta ja toteuttamisesta vastasi järjestämisryhmä, johon kuuluivat Ruokavirastosta ylitarkastajat Riikka Lahdenperä ja Hanna Lounela sekä viestintäasiantuntija Perttu Saralampi ja aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelujen viestintäyksikön päällikkö Jaana Lehtovirta. Järjestämisryhmä asetti harjoitukselle tarkoituksen ja tavoitteet, kutsui harjoitukseen osallistujat, laati ja lähetti kutsun sekä teki osallistujille ennakkomateriaalin ja arvioijille arviointimateriaalin. Järjestämisryhmä myös suunnitteli harjoituksen skenaarion, laati syötteet, teki tarvittavat

käytännön järjestelyt ja ohjeet etäyhteydellä (Teams) osallistumiseen, piti osallistujille Teams-käyttökoulutuksen sekä fasilitoi harjoituksen. Lisäksi ryhmä teki palautekyselyn ja lähetti sen osallistujille, käsitteli palautteen ja muut huomiot harjoituksesta yhdessä arvioijien kanssa ja laati loppuraportin.

4 TARKOITUS JA TAVOITTEET

Harjoituksen tarkoituksena oli kehittää helposti leviävän eläintaudin (erityisesti afrikkalaisen sikaruton) toteamiseen ja torjuntaan liittyvää viestintää. Tavoitteena oli selkeyttää eri eläintautiviranomaisten rooleja viestinnässä, kehittää eläintautiviranomaisten ja elinkeinon yhteistyötä sekä testata eri tahojen viestintäsuunnitelmia.

5 OSALLISTUJAT

Pelaajat: Harjoitukseen osallistui pelaajina läänineläinlääkäreitä (6 kpl) ja aluehallintovirastojen viestinnästä vastaavia henkilöitä (5) sekä Ruokaviraston (4), MMM:n (2) ja elinkeinon (4) edustajia. Yhteensä pelaajia oli 21. Pelaajien tehtävänä oli osallistua aktiivisesti harjoituksen tapahtumiin ja kulkuaan. He keskustelivat harjoituksessa annettujen syötteiden ja niiden yhteydessä esitettyjen kysymysten pohjalta, miten he toimisivat annetussa tilanteessa.

Fasilitaattorit/järjestämisryhmä: Järjestämisryhmän jäsenet (4) fasilitoivat harjoituksen. Fasilitaattorit aloittivat ja päättivät harjoituksen sekä vastasivat harjoituksen etenemisestä. He seurasivat harjoituksen kulkua sekä pelaajien keskustelua ja toimintaa. Tarvittaessa fasilitaattorit aktivoivat keskustelua ja ohjasivat sitä sellaiseen suuntaan, joka edisti harjoituksen tavoitteiden toteutumista. Lisäksi yksi järjestämisryhmäläinen toimi pienryhmätilanteissa arvioijana. Järjestämisryhmän jäsenten nimet ja edustamat organisaatiot on kuvattu kohdassa 3 (Harjoituksen suunnittelu).

Arvioijat: Arvioijina toimivat erikoissuunnittelija Jaana Salokannel ja viestintäasiantuntija Päivi Leppämäki Ruokavirastosta. Heidän lisäksi yksi henkilö järjestämisryhmästä toimi pienryhmätilanteissa arvioijana, jotta jokaiseen pienryhmään saatiin arvioija. Arvioijat seurasivat harjoituksen tapahtumia ja kulkua, mutta eivät aktiivisesti osallistuneet harjoitukseen eivätkä vaikuttaneet harjoituksen etenemiseen. He kirjasivat havaintoja harjoituksen kulusta ja tavoitteiden täyttymisestä sekä osallistuivat palautteen käsittelyyn ja harjoituksen arviointiin harjoituspäivän jälkeen.

Tarkkailijat: Harjoitusta tarkkaili kuusi ruokavirastolaista ja yksi läänineläinlääkäri. Tarkkailijat seurasivat harjoituksen tapahtumia ja kulkua, jolloin heidän osaamisensa harjoituksessa käsiteltävistä aiheista lisääntyi. He eivät kuitenkaan aktiivisesti osallistuneet harjoitukseen eivätkä vaikuttaneet harjoituksen etenemiseen. He saivat kuitenkin antaa harjoituksesta palautetta.

6 TOTEUTUS

6.1 Ennakkomateriaali

Osallistujille lähetettiin etukäteen ennakkomateriaali, joka sisälsi osallistujalistan, pienryhmäjaon, aikataulun, taustakertomuksen ja ennakkotehtävän, yleistä tietoa afrikkalaisesta sikarutosta, aiheeseen liittyvää eläintautilainsäädäntöä sekä eläintautiviestintään liittyviä Ruokaviraston toimintaohjekansion ohjeita.

Ennakkotehtävä liittyi viestintään kuvitteellisessa tapauksessa, jossa oli löytynyt kuollut luonnonvarainen villisika, josta oli otettu näytteet ja lähetetty ne Ruokavirastoon tutkittavaksi afrikkalaisen sikaruton varalta. Ennakkotehtävä oli tarkoitettu aluehallintovirastojen ja Ruokaviraston pelaajille siten, että kukin aluehallintovirasto (AVI) samoin kuin Ruokavirasto laati tehtävään oman vastauksensa. Tehtävän vastaukset käytiin lyhyesti läpi harjoituspäivässä 9.9.2020.

6.2 Harjoituspäivän rakenne

Alun perin harjoitus suunniteltiin toteutettavaksi keskustelupohjaisena pöytäharjoituksena, jossa osallistujat olisivat saman pöydän ääressä keskustelemassa. Covid-19-pandemian takia harjoitus muutettiin virtuaalisesti toteutettavaksi keskustelupohjaiseksi pöytäharjoitukseksi, jossa keskusteltiin etäyhteyden (Teams) välityksellä virtuaalisessa kokoustilassa. Osa harjoituksesta toteutettiin pienemmissä ryhmissä keskustelemalla erillisissä virtuaalisissa kokoustiloissa.

Harjoituksen aamupäivän osio koostui harjoitukseen osallistuneiden tahojen esityksistä, joissa kerrottiin tahojen erityistilanneviestinnästä sekä roolista tilanteessa, jossa ASF todettaisiin Suomessa ensimmäisen kerran. Päivän tarkempi aikataulu ja aamupäivän esitysten aiheet ja esittäjät ovat liitteessä 1.

Iltapäivän harjoitusosio perustui kuvitteelliseen tapahtumasarjaan, joka alkoi taustakertomuksella ja eteni osissa niin sanottujen syötteiden avulla. Syötteet olivat kuvauksia tapahtumista ja niiden etenemisestä. Pelaajat saivat syötteitä harjoituksen edetessä Teamsin kautta. Lisäksi fasilitaattori esitteli syötteet. Koska harjoitus kesti vähemmän aikaa kuin tapahtumat oikeasti kestäisivät, tapahtumasarjaan sisältyi aikahyppyjä. Aikahypyistä ja tapahtuneista asioista kerrottiin pelaajille. Syötteet sisälsivät kysymyksiä, joiden avulla pelaajat keskustelivat siitä, kuinka he toimisivat syötteissä kuvatuissa tilanteissa. Varsinaisiin toimenpiteisiin harjoituksessa ei ryhdytty. Harjoituksen aikana ei myöskään otettu yhteyttä harjoituksen ulkopuolisiin henkilöihin.

6.3 Syötteiden aiheet

Harjoituksessa oli yhteensä neljä syötettä. Syötteet pohjautuivat kuvitteelliseen tapahtumasarjaan, jossa kuolleena löydetystä luonnonvaraisesta villisiasta todettaisiin ASF ensimmäistä kertaa Suomessa. Syötteissä käsiteltiin viestintää tilanteessa, jossa olisi

- tapahtunut tietovuoto medialle
- alustavasti todettu ASF villisian näytteissä
- saatu lopullinen varmistettu tulos ASF:n esiintymisestä villisiassa
- epäiltäisiin ASF-tartuntaa sikatilalla.

7 ARVIOINTI JA PALAUTTEEN KERÄÄMINEN

Harjoituksessa arvioijat tarkkailivat keskustelua ja dokumentoivat havaintonsa harjoituksessa käsitellyistä aiheista sekä harjoituksen tavoitteiden saavuttamisesta. Lisäksi arvioijat tekivät havaintoja siitä, olivatko keskustellut toimenpiteet linjassa valmius- ja toimintasuunnitelmien ja ohjeiden kanssa.

Harjoituksen pelaajilta kerättiin välitöntä palautetta harjoituspäivänä heti harjoituksen päätyttyä (Harjoituksen yhteenveto -osio). Lisäksi pelaajilta ja tarkkailijoilta saatiin palautetta harjoituksen jälkeen lähetetyllä palautekyselyllä (Webropol). Arvioijat osallistuivat palautteen käsittelyyn sekä tekivät harjoituksesta oman arvionsa.

Harjoituksen arvioinnissa on otettu huomioon arvioijien havaintojen lisäksi myös järjestämisryhmän havainnot sekä pelaajilta ja tarkkailijoilta saatu palaute. Arvioinnin keskeiset huomiot on kuvattu kohdassa 8.

8 HUOMIOT

8.1. Arvioinnin yhteenveto

Harjoitus onnistui kokonaisuudessaan hyvin, se koettiin tarpeelliseksi ja se vastasi valtaosin asetettuihin tavoitteisiin. Esiin nousi useita tärkeitä huomioita, jotka liittyvät afrikkalaiseen sikaruttoon varautumiseen, taudintorjuntaan ja tiedonkulkuun tautitilanteessa. Harjoituksessa korostui muun muassa se, että elinkeinon informoiminen tautitapauksesta mahdollisimman aikaisessa vaiheessa on tärkeää. Kaikki harjoituksen osallistujat eivät olleet tutustuneet oman organisaationsa viestintäsuunnitelmaan, suunnitelmassa oli puutteita tai sitä ei ollut lainkaan. Viestintäohjeet kaipasivat myös täsmennystä. Lisäksi selvisi, että viestintä käsitetään eri tavoin ja viestintäsuunnitelmiin ja -ohjeisiin tulisikin kirjata, mitä viestinnällä tarkoitetaan. Myöskään viestintävastuut eivät olleet kaikille selvillä, mutta ne selvenivät harjoituksen aikana. Yhteistyön merkitys eri viestijöiden välillä korostui ja harjoituksessa yhteistyö sujuikin hyvin. Jatkossa toivottiin lisää yksityiskohtaisempia harjoituksia.

8.2 Arvioijien ja järjestämisryhmän havainnot

Harjoituksessa todettiin, etteivät viestintävastuut olleet kaikille pelaajille täysin selviä. Myöskään ensimmäisen tiedotustilaisuuden ajankohta ja vetovastuu eivät olleet täysin selvillä. Kaikki eivät olleet tutustuneet oman organisaationsa viestintäsuunnitelmaan, suunnitelmassa oli puutteita tai sitä ei ollut lainkaan. Lisäksi eri organisaatioiden viestintäohjeet kaipasivat selvennystä. Harjoituksessa havaittiin, että eri henkilöt käsittävät viestinnän eri tavoin (organisaation sisäinen viestintä, hallinnonalan sisäinen viestintä viranomaisten välillä, ulkoinen viestintä esim. sidosryhmille, tilallisille ja kansalaisille).

Aluehallintovirastoissa oli epätietoisuutta läänineläinlääkäreiden ja viestintähenkilöstön käyttömahdollisuuksista, vastuista ja rooleista tautitilanteen viestinnässä. Aluehallintovirastojen viestinnän on tärkeä saada tietoa tilanteesta mahdollisimman aikaisin, vaikka ulkoiseen viestintään ryhdytäänkin vasta Ruokaviraston käynnistettyä viestinnän. Harjoituksessa korostui myös tarve elinkeinon informoiselle riittävän aikaisessa vaiheessa. Toivottiin vielä nopeampaa tiedonkulkua ja rautalankaohjeita siitä, mitä kukin organisaatio käytännössä tekee ja mitkä ovat toimivaltuuksien rajat, vastuut ja velvollisuudet.

Harjoituksessa ehdotettiin otettavaksi käyttöön mini-infot, joita järjestettäisiin viranomaisten ja elinkeinon kesken ennen varsinaista ensimmäistä tiedotustilaisuutta ja muutenkin tilanteen muuttuessa. Mini-infoissa olisi mahdollisuus kohdennetusti kertoa ja keskustella tilanteesta ja sen vaikutuksista.

Aluehallintovirastoille ei ollut täysin selvää, mitä toimittajalle saa kertoa paikallistasolla tietovuototilanteessa, jossa toimittaja on saanut vahingossa kuulla alustavasta näytetuloksesta ja kysyy siitä. Ruokaviraston ja AVIn viestintävastuuta tietovuototapauksessa olisikin syytä vielä selventää (kuka vastaa toimittajalle ja mitä).

AVIt kaipaavat tietoa siitä, miten, milloin ja kenelle paikallistasolla kerrotaan epäilyistä tai vahvistetusta tautitapauksesta kotisialla, mitä toimittajille vastataan ja kenelle tiedustelut ohjataan. Oli epäselvää, kenelle tilallisen nimi voidaan kertoa ja missä vaiheessa. Harjoituksessa tuotiin esille, että tuottajien kriisiavusta tulee huolehtia. Todettiin, että kotisikojen tautiepäilytapauksessa viestinnän määrä lisääntyisi valtavasti. Ruokaviraston viestinnän henkilömäärä ei luultavasti riittäisi valtakunnallisen viestinnän tarpeisiin kovin pitkäksi aikaa.

Viestinnässä on tehtävä tiivistä yhteistyötä eri viranomaisten kesken. On huomioitava, että myös muut kuin viestintätehtävät lisääntyvät organisaatiossa tautitilanteessa, mutta substanssia hoitavien pitäisi kuitenkin samalla pitää viestinnästä vastaavat ajan tasalla tilanteesta. Eri tahojen tulisi välittää yhtenäistä viestiä. AVI voisi tarvittaessa osallistua myös kansalliseen tiedotustilaisuuteen. Someen ja verkkosivuille voisi tehdä lyhyitä tilanpäivityksiä. AVI ja elinkeino olivat huolissaan siitä, miten huolehditaan tiedon saannista ja paikallisviestinnästä siten, että kaikki sidosryhmät saavat tiedon ja osaavat varautua tilanteeseen. Aluehallintovirastojen viestintää vaikeuttaa median ja somen paineen alla työskentely. Täytyy päättää, mihin kaikkeen someen vastataan ja mitä tietoja oikaistaan.

Organisaatioiden välinen yhteistyö sujui hyvin. Harjoitus selkeytti eri organisaatioiden rooleja ja toi esiin toiveita ja lisätietotarpeita. Paljon yksityiskohtia jäi myös keskustelematta. Nämä voisivat olla seuraavien, kenties organisaatioiden sisällä järjestettävien harjoitusten aihe.

Harjoitus ja sen syötteen oli tehty hyvin ja tekniikka toimi moitteetta. Harjoituksessa tehdyt siirtymät koko ryhmän ja pienryhmän välillä sujuivat hyvin. Ennen harjoituspäivää pidetty Teams-käyttökoulutus varmasti edesauttoi harjoituksen toimivuutta Teamsissä.

Harjoituksessa käytiin hyviä keskusteluja. Aikaa oli sopivasti, mutta pitkänä harjoituspäivänä keskittyminen saattoi välillä herpaantua. Keskustelussa oli välillä vaikea tietää, kuka kukin on ja mitä tahoa hän edustaa. Harjoitukseen kaivattiin median edustajaa, ja myös Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliiton (MTK) puuttuminen huomattiin. Toivottiin vielä syvemmälle viestinnän yksityiskohtiin meneviä harjoituksia, joissa viestintää harjoiteltaisiin ihan konkreettisesti.

Osalle aluehallintovirastoista harjoituksen ennakotehtävän tehtävänanto oli epäselvä. Lisäksi syötteessä 4 olisi voinut olla vähän erilaiset kysymykset kuin syötteessä 3. Syötteissä olisi voinut olla someen liittyviä kysymyksiä, jotta harjoituksessa olisi käsitelty kunnolla myös someasioita, nyt niitä vain sivuttiin. Seuraavassa harjoituksessa arvioijana voisi olla eläintautien torjuntaa tunteva henkilö, joka tuntee eläintautiasiat ja -viestinnän.

Jo ennen harjoitusta tulisi miettiä, kuinka valmiusharjoituksen järjestämisestä viestitään ulospäin.

8.3 Pelaajien ja tarkkailijoiden palaute

Harjoituksen yhteenveto -osiossa pelaajat antoivat suullisesti välitöntä palautetta harjoituksesta. Harjoitukseen oltiin tyytyväisiä ja sen todettiin selkeyttäneen viestintävastuita sekä tuoneen esille, että elinkeinoa tulisi informoida tautitapauksesta mahdollisimman varhain. Toivottiin, että saataisiin rautalankamalli siitä, mitä ASF-tilanteen eri vaiheissa viestitään. Keskustelulle oli varattu harjoituksessa tarpeeksi aikaa. Todettiin myös, että harjoituksen syötteissä tekstin olisi hyvä olla niin tiivistetysti, että se mahtuisi samalle dialle. Välillä oli vaikea tietää, kuka harjoituksessa puhui eli mistä organisaatiosta puhuja oli ja mikä oli hänen tehtävänsä. Tämä vaikeutti hieman harjoituksen keskustelujen seuraamista.

Palautekyselyyn vastasi 14 pelaajaa ja kuusi tarkkailijaa. Lisäksi palautekyselyyn vastasi kaksi arvioijaa. Kaikkien vastaajien mielestä harjoitus selkeytti eri eläintautiviranomaisten rooleja helposti leviävään eläintautiin liittyvässä viestinnässä. Valtaosa (82 %) vastaajista oli sitä mieltä, että harjoitus paransi eläintautiviranomaisten, elinkeinon ja median yhteistyötä. Vastaajista 18 % oli sitä mieltä, että harjoitus paransi tätä kyllä osittain, muttei yhteistyötä media kanssa, sillä harjoituksessa ei ollut mukana median edustajaa. Oman organisaation viestintäsuunnitelmasta oli riittävästi apua harjoitustehtävien suorittamisessa 55 %:n vastaajista mielestä, osittain 27 %:n mielestä ja 18 %:n mielestä viestintäsuunnitelmasta ei ollut apua.

Lähes kaikkien (95 %) mielestä harjoitus oli toteutettu oikein suhteessa tavoitteisiin. Kaikki vastaajat kokivat hyötyneensä harjoitukseen osallistumisesta ja harjoituksen parantaneen valmiutta viestiä eläintautitilanteessa. Vastaajista 64 % huomasi nykyisissä toimintatavoissa puutteita tai ongelmia, jotka liittyvät viestintään eläintautitilanteessa. Esimerkiksi elinkeinolla olisi tarve saada tieto tautitapauksesta mahdollisimman aikaisin ja eri tahojen viestintärooleja tulisi tarkentaa. Suurelle osalle (77 %) vastaajista ilmeni harjoituksessa asioita, jotka johtavat muutokseen vastaajan toimintaympäristössä tai organisaatiossa (esimerkiksi viestintäsuunnitelman ja -ohjeiden päivittäminen).

Kaikki vastaajat ymmärsivät roolinsa harjoituksessa sekä pitivät ennakkomateriaalia harjoitukseen sopivana ja harjoituksen käytännön toteutusta onnistuneena. Yli puolet (55 %) vastaajista oli sitä mieltä, etteivät tarpeelliset tahot olleet edustettuina harjoituksessa. Harjoitukseen olisi kaivattu muun muassa MTK:n, Suomen riistakeskuksen, median ja suurten liha-alan yritysten edustajia.

Yli kaksi kolmasosaa (68 %) piti harjoituksen syötteitä onnistuneina ja loput (32 %) osittain onnistuneina. Syötteistä toivottiin lyhyempiä ja pelkistetympiä ja ettei henkilöistä käytettäisi syötteissä pelkkiä sukunimiä, sillä tällöin on vaikea hahmottaa, kuka kukin on. Lähes kaikki (95 %) pitivät harjoituksen pituutta sopivana sekä rakennetta ja koordinoitua sujuvana.

Viestintä käsitteenä merkitsi eri henkilöille eri asioita (esim. epidemian hallintaan liittyviä viestinnällisiä toimenpiteitä ei aina katsottu osaksi viestintää). Somen haasteita ei juurikaan käsitelty harjoituksessa, mitä pidettiin puutteena.

Kaiken kaikkiaan harjoitusta pidettiin hyvin suunniteltuna, onnistuneena ja hyödyllisenä. Myös tekniikkaa pidettiin toimivana. Kehittämisehdotuksena vastaajat toivoivat, että jatkossa järjestettäisiin myös harjoituksia, joissa oikeasti toimitaan.

9 SUOSITUKSET

Harjoituksessa havaittujen puutteiden korjaamiseksi ja kehittämisehdotusten toteuttamiseksi järjestämisryhmä suosittelee toimenpiteitä, jotka on kuvattu kohdassa 9.1 ja 9.2. Organisaatioiden vastuulle jää aikatauluttaa ja toteuttaa omaa organisaatiota koskevat suositukset.

9.1 Varautumiseen ja taudintorjuntatoimiin liittyvät suositukset

Harjoituksen perusteella järjestämisryhmä suosittelee seuraavia toimenpiteitä:

- Eri organisaatioiden viestintävastuita selvennetään tarkentamalla ohjeita. Perehdyttämällä ja kouluttamalla henkilöstöä varmistetaan, että organisaatiossa työskentelevät tuntevat ohjeistuksen ja osaavat toimia sen mukaan.
- Aluehallintovirastojen pitäisi entisestään selventää läänineläinlääkäreiden ja viestintähenkilöstön vastuita tautitilanteen viestinnässä
- Niiden organisaatioiden, joilla ei ole viestintäsuunnitelmaa, olisi hyvä tehdä sellainen
- Ensimmäisen tiedotustilaisuuden ajankohta suhteessa näyttöiden tuloksiin ja vetovastuu tilaisuuden järjestämisestä tulisi päättää Ruokavirastossa ja kirjata toimintaohjekansion viestintäsuunnitelmaan
- Ruokavirastossa tulee selventää sitä, missä vaiheessa viestintä tautitapauksesta aloitetaan eri tahoille ja tämä tulee kirjata toimintaohjekansion viestintäsuunnitelmaan
- Ennen varsinaista ensimmäistä tiedotustilaisuutta voi olla tarpeen järjestää keskeisille viranomaisille ja sidosryhmille mini-info, jossa voidaan selventää tilannetta
- Viestintäsuunnitelmiin ja -ohjeisiin tulisi kirjata, mitä viestinnällä tarkoitetaan
- Olisi hyödyllistä järjestää seuraavaksi yksityiskohtaisempia harjoituksia (esim. organisaation sisällä), joissa konkreettisesti tehtäisiin viestintää sekä laadittaisiin ja päivitetäisiin tiedotepohjia ja varauduttaisiin verkkosivuviestintään
- Ruokaviraston tulisi järjestää yhdessä aluehallintoviraston, Suomen riistakeskuksen ja Metsästäjäliiton kanssa viestintäharjoitus liittyen tapaukseen, jossa ASF todettaisiin villisiassa.

9.2 Valmiusharjoitusten toteuttamiseen liittyvät suositukset

Tulevia valmiusharjoituksia suunniteltaessa ja järjestettäessä kannattaa huomioida seuraavat asiat:

- Keskustelussa tulisi oman puheenvuoron aluksi kertoa nimensä ja edustamansa taho
- Harjoituksen syötteissä tekstin olisi hyvä olla mahdollisimman tiivistetysti
- Syötteissä esiintyvistä henkilöistä kannattaa käyttää kaikkialla syötteissä pelkkien sukunimien sijaan myös tittelä
- Jo ennen harjoitusta kannattaa miettiä, kuinka valmiusharjoituksesta viestitään muille kuin harjoitukseen osallistujille mukaan lukien OIE, sidosryhmät, jotka eivät osallistu harjoitukseen, ja kansalaiset (media).

Liite 1. Harjoituspäivän aikataulu